

Bogusław Bujak

Nadzór bankowy w Polsce

Dyskusja
możliwych rozwiązań

Publikacja przedstawia wariantową prognozę kształtu organizacyjnego polskiego nadzoru bankowego w zależności od stopnia zintegrowania polskiego systemu bankowego z systemem Unii Europejskiej.

[print](#) [pdf](#) [epub](#) [mobi](#)

edu-Libri

Nadzór bankowy w Polsce

Mojej Żonie Agnieszce

Bogusław Bujak

Nadzór bankowy w Polsce

Dyskusja
możliwych rozwiązań

edu-Libri

Kraków-Legionowo 2017

© edu-Libri s.c. 2017

Redakcja merytoryczna: Barbara Wardein

Korekta: edu-Libri

Projekt okładki i stron tytułowych: GRAFOS

Ilustracja na okładce: Zffoto/iStock

Publikacja napisana na podstawie pracy doktorskiej

Promotor pracy doktorskiej: dr. hab. inż. Janusz Zawila-Niedźwiecki, prof. PW

Recenzenci: prof. dr hab. Andrzej Gospodarowicz
prof. dr hab. Jerzy Nowakowski
prof. dr hab. Andrzej Sopoćko

Wydawnictwo edu-Libri
ul. Zalesie 15, 30-384 Kraków
e-mail: edu-libri@edu-libri.pl

Skład i łamanie: GRAFOS
Druk i oprawa: OSDW Azymut Sp. z o.o.
Łódź ul. Senatorska 31

ISBN druk 978-83-65648-05-1
ISBN e-book (PDF) 978-83-65648-06-8
ISBN e-book (epub) 978-83-65648-07-5
ISBN e-book (mobi) 978-83-65648-08-2

Spis treści

Streszczenie.....	7
Wstęp	7
Rozdział 1. Kluczowe zagadnienia związane z nadzorem bankowym	11
1.1. Ryzyko jako główny powód wprowadzenia nadzoru nad rynkiem bankowym ...	12
1.2. Nadzór a kontrola i inspekcja.....	32
1.3. Modele organizacji.....	42
1.4. Modele nadzoru finansowego	48
1.5. Wnioski.....	55
Rozdział 2. Organizacja i funkcjonowanie nadzoru bankowego w Polsce na tle krajów europejskich	56
2.1. Geneza krajowego nadzoru bankowego.....	57
2.2. Konstytuowanie organizacji nadzoru bankowego w Polsce do roku 2006	60
2.3. Organizacja nadzoru bankowego w Polsce po roku 2006	83
2.4. Organizacja nadzoru bankowego w wybranych krajach europejskich	87
2.4.1. Model organizacji nadzoru bankowego we Francji	87
2.4.2. Model organizacji nadzoru bankowego w Niemczech	95
2.4.3. Model organizacji nadzoru bankowego w Szwajcarii	103
2.4.4. Model organizacji nadzoru bankowego w Wielkiej Brytanii	108
2.4.5. Model organizacji nadzoru bankowego na Węgrzech	114
2.5. Wnioski	119
Rozdział 3. Determinanty zmian organizacji nadzoru bankowego – synteza badań	121
3.1. Procesy globalizacyjne	121
3.2. Deregulacja i liberalizacja rynków	127
3.3. Rozwój nowych technologii	130
3.4. Zmiany struktury usług i produktów bankowych.....	133
3.5. Utworzenie Unii Europejskiej i wprowadzenie waluty euro	141
3.6. Kryzys międzynarodowych rynków finansowych	147
3.7. Integracja nadzoru bankowego na poziomie Unii Europejskiej.....	151
3.8. Wnioski.....	161
Rozdział 4. Polski nadzór bankowy w zmieniającej się Unii Europejskiej	163
4.1. Otoczenie nadzorcze.....	163
4.2. Model organizacji nadzoru bankowego w Polsce	170

4.3. Dylematy nadzoru finansowego w Polsce.....	181
4.4. Zagadnienia do dalszych badań naukowych	186
4.5. Wnioski.....	187
Podsumowanie	188
Spis rysunków	190
Spis tabel	192
Bibliografia	193
Indeks	247

Streszczenie

Niniejsze opracowanie przedstawia możliwe przyszłe warianty organizacji nadzoru bankowego w Polsce, biorąc pod uwagę zbiór zidentyfikowanych determinant ekonomicznych, technologicznych, prawnych i politycznych. W wyniku przeprowadzenia analizy literaturowej i usystematyzowania pojęć; ustalenia czynników wpływających na organizację nadzoru bankowego w ramach grup modeli nadzoru finansowego w wybranych krajach Unii Europejskiej; przeprowadzenia badań i analiz dotyczących przekształceń i rozwoju organizacji nadzoru bankowego w Polsce; przeprowadzenia badań dotyczących kierunków przemian organizacji nadzoru bankowego w wybranych krajach Europy w powiązaniu z trendami rozwoju Unii Europejskiej oraz trendami integracji krajowych rynków finansowych; usystematyzowania i scharakteryzowania determinant zmian w organizacji nadzoru bankowego w Polsce – zostały opracowane różne modele organizacji nadzoru bankowego w Polsce, które antycypują możliwe kombinacje decyzji dotyczących przystąpienia Polski do unii walutowej i / lub unii bankowej.

Wstęp

Niniejsza publikacja powstała na bazie rozprawy doktorskiej autora i jest wynikiem jego zainteresowań badawczych oraz zawodowych, obejmujących zagadnienia nadzoru finansowego, ze szczególnym uwzględnieniem organizacji funkcji nadzoru nad sektorem bankowym. Poruszana problematyka dotyczy aspektu organizacyjnego sprawowania nadzoru bankowego, którego efektywność i skuteczność można analizować z punktu widzenia zarządzania. Specyfika tematyki wymaga włączenia do niej także zagadnień z obszaru finansów i ekonomii oraz prawa polskiego i europejskiego.

Obserwowane dążenie Unii Europejskiej oraz poszczególnych jej członków do podniesienia rangi i roli banku centralnego w pełnieniu funkcji nadzorczych uruchomiło szeroką polemikę teoretyków i praktyków polskiego sektora bankowego. Docelowo powinno to doprowadzić do wypracowania modelu organizacji nadzoru europejskiego.

W ramach pierwszego rozdziału przedstawiona została tematyka jednego z głównych czynników stanowiących o potrzebie istnienia funkcji nadzoru bankowego – ryzyka bankowego. W ramach analizy dokonano przeglądu etymologii terminu ryzyka oraz przedstawiono wiodące zagadnienia problematyki z nim związanej. W literaturze przedmiotu można wyróżnić kilka głównych nurtów podejścia do ryzyka, aczkolwiek w zakresie działalności bankowej – przede wszystkim na terenie Unii Europejskiej – przeważa koncepcja opracowana i promowana przez Bazylijski Komitet ds. Nadzoru Bankowego. Wszystkie koncepcje są zgodne co do tego, że istotność ryzyka w działalności instytucji finansowej, szczególnie instytucji kredytowej (a taką jest bank), jest tak duża, że konieczność powołania i rozwijania funkcji nadzoru bankowego jest już warunkiem *sine qua non* stabilnego rozwoju gospodarczego państw i regionów. Tym bardziej że funkcjonowanie podmiotów nadzorowanych stanowi wartość *sui generis* istoty nadzoru bankowego. Problematyczne jest jednak zdefiniowanie terminu – nadzór bankowy. Ze względu na uwarunkowania historyczne jest on związany z pojęciami bliskoznacznymi, takimi jak kontrola, inspekcja czy audyt. W rozdziale tym podjęto także analizę wieloaspektowego charakteru funkcji nadzoru bankowego oraz modelu jego organizacji, w tym modelu organizacji nadzoru bankowego w ramach nadzoru finansowego. W jej wyniku nastąpiło usystematyzowanie podziału modeli organizacji nadzoru bankowego w grupach nadzoru finansowego (*sensu largo*).

Rozdział drugi poświęcono badaniom rozwoju modeli organizacji i regulacji nadzoru bankowego w Polsce na tle rozwiązań w wybranych krajach europejskich. Zakres opracowania obejmuje nie tylko aspekty podmiotowe, ale także przedmiotowe funkcji nadzoru bankowego w Polsce. Zagadnienie zostało przedstawione w sposób chronologiczny, począwszy od faktycznego ustanowienia nadzoru bankowego w Polsce do chwili obecnej. W ramach analizy zastosowano podejście dwuwymiarowe. Pierwsze prezentuje stanowisko badawcze danego okresu. W drugim została dokonana analiza *ex post* z uwzględnieniem obecnego stanu wiedzy.

W rozdziale tym zaprezentowano także rozwiązania z zakresu nadzoru bankowego przyjęte w wybranych krajach europejskich. Analizie zostały poddane różne gospodarki europejskie w celu uwidocznienia relacji między funkcjonującymi w nich organami nadzoru bankowego a skutkami wynikającymi z kryzysu finansowego zapoczątkowanego w 2007 r. Do analizy poszukiwano rozwiązań prezentujących różne warianty zastosowanych modeli nadzoru bankowego, dlatego wybrano Wielką Brytanię, Niemcy, Francję, Szwajcarię i Węgry. Ujęcie obejmuje modele organizacji obowiązujące przed zaistnieniem kryzysu finansowego z lat 2007–2009. Następnie przeprowadzono badania skutków kryzysu w analizowanych krajach, ze szczególnym uwzględnieniem ich wpływu na sektor bankowy. W efekcie wskazano przyjęte i wdrożone (lub planowane do wdrożenia) zmiany w modelach organizacji nadzoru bankowego w każdym z badanych krajów.

W trzecim rozdziale została przeprowadzona analiza determinant mających wpływ na zmiany funkcji nadzoru bankowego. Wyniki wskazują na ich cztery główne grupy. Pierwsza – utworzona z determinant o charakterze politycznym, druga obejmująca

muje determinanty o charakterze prawnym, w trzeciej znajdują się determinanty technologiczne, w ostatniej zaś o charakterze ekonomicznym.

W ostatnim rozdziale przedstawiono konkluzje z badań oraz wyprowadzono wnioski. W ich wyniku został zaprojektowany model organizacji nadzoru bankowego, który mógłby zostać zaaplikowany w praktyce w Polsce. Model został przedstawiony w ujęciu wariantowym w celu zapewnienia jego uniwersalności, niezależnie od ostatecznych decyzji dotyczących przystąpienia Polski do unii walutowej lub unii bankowej. W propozycji uwzględniono postępującą integrację nadzoru bankowego na poziomie Unii Europejskiej, wymuszającą wprowadzenie zmian nie tylko w regulacjach i przepisach prawnych, ale także dotyczących modeli organizacji nadzorów krajowych, w tym między innymi roli i celów organu nadzoru, jego konstrukcji organizacyjnej, umiejscowienia, czy też standardów nadzorczych. W nowym modelu uwzględniono aspekty społecznej użyteczności funkcji nadzoru bankowego, gdyż w ostateczności to właśnie klient banku stanowi jego wartość *sui generis*.

Opracowanie uwzględnia porządek organizacyjny i prawny nadzoru bankowego w Polsce według stanu obowiązującego na dzień 31 grudnia 2016 r.

Publikacja przedstawia wariantową prognozę kształtu organizacyjnego polskiego nadzoru bankowego w zależności od stopnia zintegrowania polskiego systemu bankowego z systemem Unii Europejskiej (wspólna waluta euro, unia bankowa). Podstawę opracowania stanowią zidentyfikowane i opisane w pracy determinanty: ekonomiczne, prawne, polityczne i technologiczne, odniesione do wniosków z analizy rozwoju systemów finansowych wybranych krajów UE.

Bogusław Bujak – doktor nauk ekonomicznych w dyscyplinie nauk o zarządzaniu, inżynier mechatroniki, absolwent studiów podyplomowych dla doradców inwestycyjnych oraz programu Executive MBA. Wieloletni praktyk zarządzania związany m.in. z branżami: finansową, telekomunikacyjną, informatyczną, administracji publicznej oraz konsultingu. Posiadacz międzynarodowych desygnacji zawodowych z zakresu audytu finansowego, bezpieczeństwa informacji, zarządzania usługami.

www.edu-libri.pl

Wydawnictwo edu-Libri jest oficyną wydawniczą e-publicacji naukowych i edukacyjnych.

Współpracujemy z doświadczonymi redaktorami merytorycznymi oraz technicznymi specjalizującymi się w przygotowywaniu publikacji naukowych i edukacyjnych. Stawiamy na jakość i profesjonalizm łączone z nowoczesnością, a najważniejsze dla nas są przyjemność współtworzenia i satysfakcja z dobrze wykonanego zadania.

Nasze publikacje (drukowane i elektroniczne) są dostępne w księgarniach stacjonarnych i internetowych oraz w czytelnich on-line ibuk.pl, osbi.pl i nasbi.pl – szczegóły na stronie wydawnictwa.

